

TN § 50 Förslag till ändringar i avtal och upphandling

Ärendenummer: TN 2024/2206

Paragraf föregående instans: 2024-11-13 TN AU § 200

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden beslutar att förändra rutinen för ärenden rörande upphandlingar enligt redovisat förslag.

Sammanfattning

I samband med Projektavdelningens redovisning av nuvarande upphandlingsprocess 2024-03-26 redovisades även ett förslag till ändrade rutiner för nämndens roll gällande beslut i samband med upphandlingar. En vidareutveckling av förslaget presenterades för arbetsutskottet 2024-11-13. Avdelningen återkommer i denna skrivelse med en utförligare beskrivning över förslag till hur en förändrad beslutsprocess kan se ut.

Ledamöter i nämnden har tidigare lyft problematiken med att först vid ”fullbordat faktum”, inför beslut om tilldelning av kontrakt, få kännedom om en upphandling (omfattning, specifika krav, mål, resultat). Ändringsförslaget innebär sålunda att ärenden gällande investeringsprojekt och ramavtalsupphandlingar kommer till arbetsutskottet eller nämnden tidigare i projektprocessen.

Nuläge

I dagsläget har nämnden kännedom om de investeringar som är budgeterade. Dessa investeringar utmynnar till allra största delen i bygg- och anläggningsprojekt som genomförs av Projektavdelningen inom förvaltningen. Projekten upphandlas enligt särskild rutin där förfrågningsunderlag tas fram, anbud tas in och utvärderas. Resultatet av utvärderingen presenteras för nämnden eller arbetsutskottet och i samband med den presentationen fattar nämnden beslut om vilken entreprenör som ska tilldelas kontraktet.

När det gäller inköpsbehov av annat än entreprenader och investeringsprojekt, det vill säga upphandling av löpande leveranser av små entreprenader, underhållsarbeten samt varor och tjänster, är inte dessa upptagna i budget på samma sätt utan ingår i budgetposter för löpande underhåll och drift av förvaltningens byggnader och anläggningar samt service till medborgarna. Konsulttjänster kan dock även ingå som en del i budget för investeringsprojekt. I likhet med investeringsprojekt presenteras resultatet av upphandlingen och utvärderingen för arbetsutskottet eller nämnden först i samband med att beslut fattas om tilldelning.

Nuläge: Upphandlingar till arbetsutskottet eller nämnden

Projekt- och Upphandlingsprocess:

- Behovsanalys (respektive förvaltning)
- Förstudie inklusive marknadsanalys (Projektavdelningen + Politisk referensgrupp i vissa projekt)
- Framtagande av Programhandling (Projektavdelningen)
- Förfrågningsunderlag sammanställs (= ritningar, beskrivningar, föreskrifter)
- Upphandling (Annonsering – anbudsöppning – anbudsutvärdering)
- **Tjänsteskrivelse** (ansvarig är Avdelningschef)
- **Presentation** (ansvarig är Projektledare eller avtalsansvarig)
- **Tilldelningsbeslut** (Med bilaga: Anbudsutvärdering)
- Avtalsspärr – 10 dagar efter tilldelning
- (Överprövning: Först till Förvaltningsrätten)
- Kontraktstecknande

Delegationsordning:

Värde (beloppsgränser) på upphandling av avtal/kontrakt där beslut om **tilldelning** ska enligt följande:

- Nämnden: > ca 66,1 miljoner kronor (1 124 prisbasbelopp)
- Arbetsutskottet: ca 4,0 – ca 66,1 miljoner kronor (68 resp. 1 124 pbb)
- Avdelningschef: < ca 4,0 miljoner kronor (68 pbb)

Förändringsförslag

Investeringsprojekt (entreprenader)

För investeringsprojekt föreslås att Projektavdelningen i samband med framtagande av Program- eller systemhandling upprättar ett underlag till Genomförandebeslut. Här presenteras projektet utförligt gällande behov, utformning, mål, krav (miljö- kvalitet- sociala-), utvärderingskriterier, budget, tidsplan etc. Arbetsutskottet eller nämnden har möjlighet att i viss mån lämna synpunkter på projektets mål och kravställning inför upphandlingen. Nämnden fattar samtidigt beslut om Genomförande. Projektet upphandlas och kontrakt tecknas förutsatt att budget kan hållas. Om budget ej kan hållas pausas upphandlingsprocessen och en ansökan om tilläggsanslag sker enligt särskild rutin.

En mall för Genomförandebeslut innehållande fastställda rubriker tas fram. Ett första utkast gällande rubriker presenteras i samband med arbetsutskottets möte.

Beloppsgränserna knyts till upphandlingslagstiftningens tröskelvärde för Byggentreprenader (fn ca 59,9 miljoner kronor), istället för som tidigare till prisbasbelopp.

Förslag till ny arbetsgång beskrivs nedan.

- Behovsanalys (respektive förvaltning)

- Förstudie inklusive marknadsanalys (Projektavdelningen + Politisk referensgrupp i vissa projekt) budget tas fram.
- Framtagande av Programhandling (Projektavdelningen)
- Kalkyl tas fram på programhandling. Genomförandebeskrivning upprättas (Projektavdelningen) = tjänsteärende/genomförandebeslut.
- **Genomförandebeslut** fattas av nämnd eller arbetsutskott beroende på värdet av investeringen
 - Nämnden: >Tröskelvärdet (fn ca 59,9 miljoner kronor)
 - Arbetsutskottet > 10 % av tröskelvärdet (fn ca 6 miljoner kronor)
- Om kalkyl går över budget: Begäran om tilläggsanslag i samband med Genomförandebeslut.
- Projektering av Förfrågningsunderlag (Projektavdelningen)
- Förfrågningsunderlag (ritningar, beskrivningar, föreskrifter) sammanställs
- Upphandling (Annonsering – anbudsöppning – anbudsutvärdering)
- **Tilldelningsbeslut** fattas av tjänstemän enligt delegation
 - Förvaltningschef för > Tröskelvärdet samt inom budget
 - Avdelningschef för < Tröskelvärdet samt inom budget
- Avtalsspärr – 10 dagar efter tilldelning
- Kontraktstecknande enligt nuvarande delegationsordning
- Återrapportering till nämnd i form av ”delegationsbeslut”.
- Genomförande av entreprenad (Projektavdelningen)
- Slutrapport (tjänsteskrivelse) till nämnden för information och godkännande för alla projekt med Genomförandebeslut

Ramavtal

För Ramavtal inhämtar Upphandlingssamordnaren på förvaltningen liksom idag avdelningarnas behov av upphandling av ramavtal. Förändringsförslaget innebär att samordnaren regelbundet presenterar planerade upphandlingar. Förslagsvis presenteras det samlade behovet på vartannat arbetsutskottsmöte. Antalet upphandlingar som ärende i så fall omfattar uppskattas till mellan fem och tio.

Även inför ramavtalsupphandlingar presenteras behov, mål, krav (miljö-kvalitet- sociala-), utvärderingskriterier, avtalets värde etc. Arbetsutskottet får möjlighet att i viss mån lämna synpunkter på ramavtalets kravställning inför upphandlingen. Arbetsutskottet fattar i samband med presentationen beslut om att genomföra upphandlingarna. I undantagsfall är värdet på ett ramavtal högre än 59,9 miljoner kronor. I dessa fall får arbetsutskottet avgöra om redovisningen även ska föredras för hela nämnden. Ramavtalen handlas upp och kontrakt tecknas. Avtalsägare blir den avdelning som nyttjar respektive ramavtal mest.

Beloppsgräns knyts till upphandlingslagstiftningens tröskelvärden för varor och tjänster (fn ca 2,4 miljoner kronor inom LOU och 4,8 miljoner kronor inom

LUF), istället för som tidigare till prisbasbeslopp. För enhetlighet används gränsen för LOU.

Förslag till ny arbetsgång beskrivs nedan.

- Behovsanalys (respektive Avdelning inom TKF)
- Upphandlingsbehovet rapporteras till Upphandlingssamordnare
- Marknadsanalys (Inköpsråd dvs avtalsområdets intressenter, 3–6 personer)
- **Anmälan om behov av upphandling** (Avtalets värde >Tröskelvärdet)
 - Tjänsteärende/anmälan ca vartannat arbetsutskottsmöte för beslut om genomförande av upphandlingen/upphandlingarna
- Upphandling (Inköpsråd och upphandlare)
- Tilldelning sker på delegation (Respektive Avdelningschef)
 - Återrapportering efter upphandling i form av ”delegationsbeslut”

Bedömning

Motiv till förändringsförslaget

Flexibiliteten i upphandlingsprocessen ökar avsevärt. Tidsplan för annonsering, anbudstid och utvärdering styrs idag mot ett förutbestämt datum för tilldelningsbeslut. Ofta uppkommer omständigheter som rubbar tidsplanen. Förekommande orsaker kan vara att handlingar (ritningar och beskrivningar) inte blir klara i tid eller hinner kvalitetssäkras, anbudstiden kan behöva förlängas eller att utvärdering av anbud tar längre tid än beräknat. Om istället dag för tilldelning inte är fastslagen resulterar detta på det hela taget i högre kvalitet på genomförda upphandlingar men framför allt ovan nämnda flexibilitet. Att sedan nämndens ledamöter har kännedom om kommande upphandlingar, och har möjlighet att tidigare i processen blir insatta i projekten och behoven, är bara en bonus.

Upphandlingsplan

Förvaltningens samlade upphandlingsbehov listas i Region Gotlands Upphandlingsplan. Planen omfattar de nästkommande fyra åren och tas fram i slutet på året innan fyraårsperioden startar. Utdrag ur planen, omfattande Teknikförvaltningens upphandlingar, för nästkommande/innevarande år presenteras för nämnden när upphandlingsplanen är fastställd. Nämndens ledamöter får i och med detta en översiktlig information om vilka upphandlingar som ska ske under året.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av avdelningschef Torbjörn Ihse och projektledare Ulf Ingmansson.

Tekniska nämnden enas om att förvaltningen gör vissa förtydliganden avseende genomförandebeslut.

Tomas Rådkvist (MP) yrkar på bifall till förslaget.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden 2024-11-13 TN AU § 200

Tekniska nämndens arbetsutskott mottar informationen och emotser fortsatt handläggning i arbetsutskottet i december.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknikförvaltningen daterad 2025-01-23

Presentation på mötet

Tekniska nämndens arbetsutskott 2024-11-13 (2024-11-13 TN AU § 200)